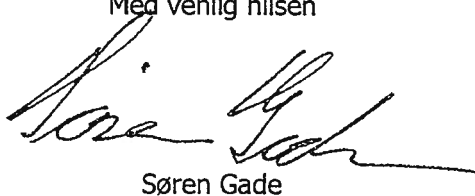

Folketingets Forsvarsudvalg
Udvalgsafdelingen
Christiansborg

11 APR. 2008

Under henvisning til Forsvarsudvalgets skrivelse af 13. marts 2008 fremsender jeg hermed elektronisk min besvarelse af udvalgets spørgsmål nr. 98, 99 og 100 (FOU alm.del-Spørgsmål 98-100).

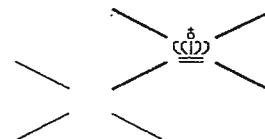
Med venlig hilsen

Søren Gade

/Jens Jørgen Hansen

(FOU alm.del-Spørgsmål 98)

Spørgsmål nr. 98:

Har det sin rigtighed, at det pr. 1. juli 2008 er deltidsansatte brandfolk, der skal foretage frigørelse af fastklemte og hårdt kvæstede personer i forbindelse med færdsels- og sammenstyrtningsulykker, og mener ministeren i givet fald, at det er forsvarligt over for de tilskadekomne, at det ikke er professionelt specialuddannet redningspersonale med ambulanceerfaring, der frigør de hårdt kvæstede?

Svar:

Såvel kommunerne som amtskommunerne (nu regionerne) har kunnet løse opgaverne ved lettere og sværere frigørelse af fastklemte i forbindelse med bl.a. færdselsulykker. At flere forskellige aktører har varetaget sværere frigørelsesopgaver har imidlertid givet anledning til tvivl om ansvarsfordelingen mellem ambulanceberedskabet og det kommunale redningsberedskab.

På denne baggrund fandt Forsvarsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet (nu Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse) det hensigtsmæssigt med en nærmere belysning af problemstillingen, og iværksatte medio 2005 et tværgående arbejde vedrørende ansvarsplaceringen. Dette indebar bl.a. en spørgeskemaundersøgelse af samtlige kommuner og amtskommuner/regioner, og resulterede afslutningsvis i et redegørelsesudkast af september 2006, der blev kommenteret af KL, Danske Regioner, Dansk Ambulanceråd og Fagligt Fælles Forbund.

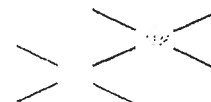
På grundlag heraf udsendte Forsvarsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 26. marts 2007 et fællesbrev til samtlige kommunalbestyrelser og regionsråd om den fremtidige og entydige placering af ansvaret for frigørelsesopgaver med fastklemte ved bl.a. trafikuheld. Der blev her bl.a. redegjort for regelgrundlaget for henholdsvis det kommunale redningsberedskab og ambulanceberedskabet og for det samarbejde, der på skadestedet bør være mellem beredskaberne. Det blev meddelt, at ansvaret for sværere frigørelsesopgaver med fastklemte entydigt placeres hos det kommunale redningsberedskab. Ambulanceberedskabet skal dog fortsat og som hidtil forestå den indledende frigørelse ved brug af det materiel som medbringes i ambulancen, og som muliggør basal frigørelse.

Det fremgik af brevet af 26. marts 2007, at den entydige placering af ansvaret for sværere frigørelse af fastklemte hos det kommunale redningsberedskab forventeligt ville træde i kraft i 2008, men at den endelige dato herfor ville blive udmeldt på et senere tidspunkt.

I tilslutning hertil har Forsvarsministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse den 16. januar 2008 orienteret samtlige kommunalbestyrelser og regionsråd om, at ansvaret for varetagelse af de sværere frigørelsesopgaver af fastklemte ved trafikuheld fra den 1. juli 2008 entydigt ligger hos det kommunale redningsberedskab.

Jeg vedlægger til orientering en kopi af de ovenfor nævnte breve, herunder bilaget til brevet af 26. marts 2007.

For så vidt angår de kommunale redningsberedskabers varetagelse af frigørelsesopgaver, udføres disse af såvel heltids- og deltidsansatte brandfolk som frivillige. Udførelsen af frigørelsesopgaverne indgår i Beredskabsstyrelsens obligatoriske uddannelse, som alle brandfolk skal gennemgå og bestå. Det kan i øvrigt oplyses, at det af Forsvarsministeriets og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses undersøgelse fremgik, at ca. 66 pct. af samtlige kommuner hidtil har forestået opgaven vedrørende sværere frigørelse af fastklemte.

KOPI

Samtlige kommunalbestyrelser
Samtlige regionsråd

26 MAR. 2007

Placering af ansvaret for sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld med fastklemte

1. Indledning

Ansvarsfordelingen mellem ambulanceberedskabet og det kommunale redningsberedskab har fra tid til anden givet anledning til tvivl om, hvilket beredskab der har ansvaret for løsning af opgaverne i forbindelse med frigørelse af fastklemte ved trafikuheld, idet begge beredskaber anser redningsopgaver som omfattet af deres respektive regelsæt. På denne baggrund udsendte Indenrigsministeriet og Sundhedsministeriet ved en fællesskrivelse af 27. marts 1996 "Retningslinjer for arbejdsdelingen mellem det kommunale redningsberedskab og ambulanceberedskabet ved trafikuheld med fastklemte".

Hvor spørgsmålet tidligere har været, om begge beredskaber har kunnet varetage opgaven, er der senest fra amtskommunal/regional side rejst spørgsmål om, hvorvidt ambulanceberedskabet kan undlade at løse opgaven. Denne uklarhed i ansvarsfordelingen vil kunne resultere i, at ingen påtager sig opgaven, medmindre det klart præciseres, hvem der har ansvaret herfor. Der er dog Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Forsvarsministeriet bekendt ikke eksempler på, at en frigørelsesopgave ikke er blevet løst af enten det ene beredskab eller de to beredskaber i forening.

I lyset af kommunalreformen og henvendelsen fra amtskommunal side har Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Forsvarsministeriet vurderet, at der burde foretages en nærmere analyse af spørgsmålet om ansvaret for frigørelse af fastklemte ved trafikuheld med henblik på en præcisering og entydig placering af ansvaret for løsningen af disse frigørelsesopgaver. En arbejdsgruppe med deltagelse af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Forsvarsministeriet og Beredskabsstyrelsen har foretaget en sådan analyse bl.a. på grundlag af en spørgeskemaundersøgelse og arbejdsgruppen har i en redegørelse anbefalet en entydig placering af ansvaret for sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld med fastklemte hos det kommunale redningsberedskab. Ambulanceberedskabet skal som hidtil kunne indlede frigørelse af fastklemte (dvs. løse lettere frigørelsesopgaver). Anbefalingerne har været drøftet med KL og Danske Regioner, som begge har tilsluttet sig den foreslåede fremtidige placering af ansvaret.

I den sammenhæng ønskedes en afklaring af ansvar ved evt. påført personskade i forbindelse med frigørelse, herunder en beskrivelse af klage- og erstatningsadgangen. Forsvarsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har nærmere redegjort herfor i vedlagte notat.

2. Den hidtidige arbejdsdeling

Hidtil har såvel kommunerne som amtskommunerne og fra 1. januar 2007 regionerne kunnet løse opgaverne ved såvel lettere frigørelse (frigørelse med basalt frigørelsesværktøj) som sværere frigørelse (frigørelse med anvendelse af bl.a. hydraulisk frigørelsesværktøj). Bestemmelserne om lettere frigørelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 977 af 26. september 2006 om planlægning af sundhedsberedskabet og det præhospitale beredskab samt uddannelse af ambulancepersonale m.v., jf. §§ 20, stk. 1, nr. 6 og 27, stk. 2. Bestemmelserne er en videreførelse af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1039 af 24. november 2000 om planlægning af den præhospitale indsats og uddannelse af ambulancepersonale m.v., jf. §§ 11, stk. 1, nr. 6, og 17, stk. 2.

Amtskommunerne og fra 1. januar 2007 regionerne har hidtil løst sværere frigørelsesopgaver uden en klar forpligtelse hertil i lovgivningen, mens kommunerne med hjemmel i beredskabsloven, jf. lov bekendtgørelse nr. 137 af 1. marts 2004 med senere ændringer, og bekendtgørelse nr. 765 af 3. august 2005 om risikobaseret kommunalt redningsberedskab har kunnet løse opgaverne.

Dette har ført til en uklarhed om ansvaret for løsningen af sværere frigørelsesopgaver, idet dette spørgsmål ikke blev afklaret med retningslinierne fra 1996 om arbejdsfordelingen mellem ambulanceberedskabet og det kommunale redningsberedskab, som dels slog fast, at såvel ambulanceberedskabet som det kommunale redningsberedskab kunne løse frigørelsesopgaver ved trafikuheld med fastklemte, dels omhandlede arbejdsfordelingen og udførelsen af opgaveløsningen, når *begge* beredskaber var til stede ved et trafikuheld.

Ifølge spørgeskemaundersøgelsen, som arbejdsgruppen har foretaget hos samtlige kommuner, løser 66 pct. af alle kommuner i dag sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld, ligesom undersøgelsen har vist, at der gennem de seneste fem år har været en stigning i antallet af kommuner, der løser frigørelsesopgaver.

Ifølge en tilsvarende spørgeskemaundersøgelse hos amtskommunerne/regionerne varetager ambulanceberedskabet såvel lettere som sværere frigørelsesopgaver i de områder, hvor Falck løser ambulanceopgaven. I de områder, hvor ambulanceopgaven løses af det kommunale brandvæsen, varetages frigørelsesopgaverne af de kommunale redningsberedskaber som en kommunal opgave.

3. Fremtidig placering af ansvaret for sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld

Frigørelsesopgaver med fastklemte ved bl.a. trafikuheld indgår i kommunernes gennemførelse af den risikobaserede dimensionering som en naturlig konsekvens af udviklingen siden beredskabslovens ikrafttræden i 1993. Det forventes derfor, at alle de nye storkommuner ved fastlæggelsen af serviceniveauet for kommunens redningsberedskab dimensionerer beredskabet til at udføre opgaver med frigørelse af fastklemte ved såvel trafikuheld som ved togulykker, flyulykker, sammenstyrtningsulykker m.v., som en naturlig og hensigtsmæssig del af det kommunale redningsberedskabs brand- og redningsopgaver.

Placeringen af opgaven hos kommunerne skal ikke mindst ses i lyset af det kommunale redningsberedskabs responstid, idet det fintmaskede net af brandstationer muliggør, at det kommunale redningsberedskab i de fleste tilfælde vil være først fremme på skadestedet eller i det mindste samtidig med ambulanceberedskabet. Hertil kommer, at der ved trafikuheld, herunder uheld med fastklemte, kan være en overhængende fare for brand, som det kommunale redningsberedskab skal rykke ud til.

Ambulanceberedskabet skal som hidtil efter behov indlede en frigørelse af fastklemte med det værktøj, der medbringes i ambulancen, og som muliggør basal frigørelse, jf. §§ 20, nr. 6 og 27, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 977 af 26. september 2006 om planlægning af sundhedsberedskabet og det præhospitale beredskab samt uddannelse af ambulancepersonale m.v.

Sværere frigørelsesopgaver, som kræver værktøj ud over det, der medbringes i ambulancen, f.eks. hydraulisk frigørelsesværktøj og løftepuder, varetages af det kommunale redningsberedskab med bistand fra det øvrige redningsberedskab. Som følge heraf skal såvel ambulanceberedskabet som det kommunale redningsberedskab tilkaldes i alle tilfælde, hvor det af alarmmeldingen fremgår, at der er eller kan være fastklemte ved et trafikuheld. I tilfælde, hvor det kommunale redningsberedskab er fremme før eller samtidig med ambulancen, skal frigørelsesopgaven løses af det kommunale redningsberedskab.

Det er centralt for den fastklemtes tarv, at der sker en koordinering af indsatsen, således at der under hensyn til ambulanceberedskabets ansvar for patientbehandlingen samarbejdes mellem ambulancepersonalet og redningsberedskabets personale om løsning af frigørelsesopgaven. Det kommunale redningsberedskab skal således respektere ambulancepersonalets henstillinger om fx enten ikke at igangsætte en frigørelse eller at standse en frigørelsesproces, hvis denne er påbegyndt.

Et samarbejde vil tillige være nødvendigt i forbindelse med planlægningen af opgavernes varetagelse, herunder vedrørende spørgsmålet om indsatstaktik/-teknik. Dette samarbejde bør finde sted i sundhedsberedskabs- og præhospital udvalget, der er nedsat af hvert regionsråd, og i samarbejde med den af regionsrådet udpegede leder af sundhedsberedskabet og det præhospitale beredskab, jf. § 15, stk. 1, og § 16 i bekendtgørelse nr. 977 af 26. september 2006 om planlægning af sundhedsberedskabet og det præhospitale beredskab samt uddannelse af ambulancepersonale m.v.

Beredskabsstyrelsen vil revidere de indsatstaktiske retningslinjer og samarbejdsprincipper af september 1999 i overensstemmelse med det nu fastlagte ansvar for frigørelse af fastklemte, hvorefter ambulanceberedskabet løser lettere frigørelsesopgaver, indtil det kommunale redningsberedskab kommer frem. Forsvarsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil endvidere udarbejde en vejledning om løsningen af frigørelsesopgaver ved trafikuheld, herunder om patienthåndteringen og samarbejdet mellem ambulanceberedskabet og det kommunale redningsberedskabs personale m.v. til afløsning af retningslinjerne af 27. marts 1996.

Den fremtidige placering af ansvaret for sværere frigørelse af fastklemte ved trafikuheld hos det kommunale redningsberedskab træder i kraft samtidig med ikrafttræden af nye kontrakter om ambulanceberedskabet. Dette ventes at finde sted i 2008. Den endelige dato meldes ud, snarest muligt.

- ./ Der vedlægges et notat om ansvarsforholdet ved evt. påført personskade i forbindelse med frigørelse, herunder en beskrivelse af klage- og erstatningsadgangen.

Med venlig hilsen

John Erik Pedersen
Kontorchef
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Susan Nissen
Kontorchef
Forsvarsministeriet

Kopi til:
KL
Danske Regioner
Falck A/S
Foreningen af Kommunale Beredskabschefer

Notat om klage- og erstatningsadgang i forbindelse med frigørelse af fastklemte

Klageadgang

I medfør af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, jf. lov nr. 547 af 24. juni 2005 med senere ændringer, behandler Sundhedsvæsenets Patientklagenævn klager over den faglige virksomhed, der udøves af personer inden for sundhedsvæsenet. Det fremgår af bekendtgørelse udstedt i medfør af ovenfor nævnte lov, at adgangen til klage til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn også omfatter faglig virksomhed udøvet af ambulancebehandlere og ambulancebehandlere med særlig kompetence, herunder den faglige virksomhed vedkommende udøver i forbindelse med en frigørelse.

I forbindelse med redningsberedskabets frigørelsesindsats vil patientklagenævnet således være kompetent til at tage stilling til f.eks. en instruks fra en ambulancebehandler til redningsberedskabet vedrørende aflastning, frigørelse m.v. af en fastklemmt patient. Hvis redningsberedskabet handler i strid med instruksen eller misforstår denne, vil ambulancebehandleren ikke kunne kritiseres af nævnet for en evt. fejl. Dog vil ambulancebehandleren kunne drages til ansvar, såfremt redningsberedskabet foretager sig åbenlyst forkerte og skadelige handlinger i forbindelse med frigørelsen, og ambulancebehandleren ikke griber ind – dog naturligvis forudsat, at ambulancebehandleren er opmærksom på handlingen og har mulighed for at forhindre denne. Det vil formentlig i praksis være meget sjældent, at et sådant tilfælde opstår.

Der kan ikke klages til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn over virksomhed udøvet af redningsberedskabets personale i forbindelse med frigørelse. Klage over redningsberedskabet kan indgives til den pågældende kommunalbestyrelse.

Erstatning efter Patientforsikringsordningen

I medfør af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet kan der ydes erstatning efter patientforsikringsordningen til patienter eller efterladte til patienter, som her i landet påføres skade i forbindelse med undersøgelse, behandling eller lignende, som er foretaget af sundhedspersoner eller andet personale som led i den præhospitale indsats efter sundhedsloven, jf. lov nr. 546 af 24. juni 2005 med senere ændringer.

Sundhedspersoner og andet personale, herunder ambulancepersonalet, kan som led i den præhospitale indsats efter sundhedsloven indlede frigørelse eller deltage i frigørelsen med anvisninger vedrørende en skånsom frigørelse, herunder indlede patientbehandling under frigørelsen.

Det følger af § 19, stk. 1 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, at der som udgangspunkt kun ydes erstatning for skader, der opstår som følge af undersøgelse, behandling eller lignende. Patientforsikringen har oplyst, at det er deres vurdering, at selve frigørelsen af den skadelidte ikke falder ind under disse begreber, og at skader, der måtte opstå som følge af selve frigørelsen, derfor falder uden for lovens dækningsområde.

Dog vil beslutninger af ren lægelig karakter, der bliver truffet i forbindelse med frigørelsen, herunder om der f.eks. skal gives patienten drop eller smertelindrende behandling, mens denne er fastklemt, om patientens hals og ryg skal fikseres i forbindelse med flytning osv., falde inden for behandlingsbegrebet og derfor være noget, der kan vurderes i medfør af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Der bliver altså tale om en sondring, hvor skader, der påføres patienten ved frigørelsen, falder uden for dækningsområdet for lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, mens lægefaglige dispositioner, der træffes i medfør af sundhedsloven i tilslutning til frigørelse, kan vurderes efter loven.

Patientforsikringen har oplyst, at der ikke tidligere er truffet afgørelse vedrørende denne problemstilling, og at Patientforsikringen derfor heller ikke har haft lejlighed til at fastlægge en praksis på dette område.

Redningsberedskabets varetagelse af frigørelsesopgaven sker i medfør af beredskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 137 af 1. marts 2004 med senere ændringer. Der vil ikke kunne ydes erstatning efter patientforsikringsordningen for skader påført som følge af frigørelse foretaget i medfør af beredskabsloven, jf. lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

KOPI

Samtlige kommunalbestyrelser
Samtlige regionsråd

16 JAN. 2008

Placering af ansvaret for sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld med fastklemte

Ved brev af 26. marts 2007 meddelte Forsvarsministeriet og det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium, at ansvaret for sværere frigørelsesopgaver ved trafikuheld med fastklemte entydigt placeres hos det kommunale redningsberedskab. Ambulanceberedskabet skal dog fortsat indlede frigørelse, ved brug af det materiel som medbringes i ambulancen, og som muliggør basal frigørelse.

Det fremgik ligeledes af brev af 26. marts 2007, at den entydige placering af ansvaret for sværere frigørelse af fastklemte ved trafikuheld hos det kommunale redningsberedskab træder i kraft samtidig med ikrafttræden af nye kontrakter om ambulanceberedskabet, samt at dette ventedes at finde sted i 2008.

Da der fortsat ikke er klarhed over, hvornår de nye kontrakter om ambulanceberedskabet kan træde i kraft, har Forsvarsministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse besluttet at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet til 1. juli 2008.

Med venlig hilsen

John Erik Pedersen

Kontorchef

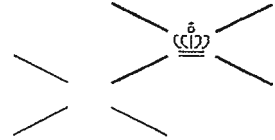
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Susan Nissen

Kontorchef

Forsvarsministeriet

Cc.: KL, Danske Regioner, Falck A/S, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer.

(FOU alm.del-Spørgsmål 99)

Spørgsmål nr. 99:

Kan ambulancepersonale drages personligt til ansvar over for patientklagenævnet ved en fejlhåndtering, der kan ske, når der ikke bruges professionelt personale til redningstjenesten?

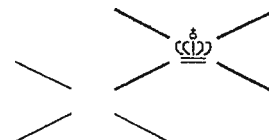
Svar:

Patientklagenævnets kompetence er nærmere beskrevet i vedlagte notat af 26. marts 2007 om klage- og erstatningsadgang i forbindelse med frigørelse af fastklemte, udarbejdet af Forsvarsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Af notatet fremgår bl.a.:

"I forbindelse med redningsberedskabets frigørelsesindsats vil patientklagenævnet således være kompetent til at tage stilling til f.eks. en instruks fra en ambulancebehandler til redningsberedskabet vedrørende aflastning, frigørelse m.v. af en fastklemmt patient. Hvis redningsberedskabet handler i strid med instruksen eller misforstår denne, vil ambulancebehandleren ikke kunne kritiseres af nævnet for en evt. fejl. Dog vil ambulancebehandleren kunne drages til ansvar, såfremt redningsberedskabet foretager sig åbenlyst forkerte og skadelige handlinger i forbindelse med frigørelsen, og ambulancebehandleren ikke griber ind – dog naturligvis forudsat, at ambulancebehandleren er opmærksom på handlingen og har mulighed for at forhindre denne. Det vil formentlig i praksis være meget sjældent, at et sådant tilfælde opstår."

Afslutningsvis kan det oplyses, at redningsberedskabernes personale, hvad enten der er tale om heltids- og deltidsansatte brandfolk eller frivillige, alle skal gennemgå og bestå Beredskabsstyrelsens obligatoriske uddannelser.

(FOU alm.del-Spørgsmål 100)

Spørgsmål nr. 100:

Hvem kontrollerer, om kommunerne lever op til kravene om, at der anvendes moderne redningsudstyr, og at personalet får den fornødne uddannelse og efteruddannelse?

Svar:

Til brug for min besvarelse er Beredskabsstyrelsen anmodet om en udtalelse. Beredskabsstyrelsen har i den anledning oplyst følgende, som jeg kan henholde mig til:

"I henhold til beredskabsloven fører forsvarsministeren tilsyn med det kommunale redningsberedskab. Denne bemyndigelse er delegeret til Beredskabsstyrelsen, hvor tilsynet primært foretages af styrelsens distriktsbrandinspektører.

Der foretages ikke en detailkontrol af redningsmateriellet, idet det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at det kommunale redningsberedskab råder over det fornødne materiel, således at der kan ydes en forsvarlig indsats.

Til spørgsmålet om personalets uddannelse, herunder efteruddannelse, kan det oplyses, at kravene hertil er fastsat i personelbekendtgørelsen (Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 41 af 21. januar 1998 med senere ændringer). Beredskabsstyrelsen fastsætter i medfør af denne bekendtgørelse bestemmelser for disse uddannelser. Der er krav om, at brandfolk skal gennemgå og bestå de fastlagte uddannelser. Ved uddannelsernes afsluttende prøve medvirker de af Beredskabsstyrelsen beskikkede eksterne censorer. Herudover skal kommunalbestyrelsen sikre, at alt brandmandskab gennemgår en af Beredskabsstyrelsen fastlagt årlig vedligeholdelsesuddannelse af i alt 24 timers varighed.

Oplysninger om brandfolkenes beredskabsfaglige uddannelser indgår i de data, som kommunerne elektronisk skal indberette til Beredskabsstyrelsens Online Dataregistrerings- og INdberetningssystem (ODIN)."